

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОМИСЛОВОСТІ М. ХЕРСОН

Актуальність теми статті. Промислове виробництво є важливою складовою ланкою народногосподарського комплексу будь-якої країни. Без нього немислимий розвиток економіки сучасної держави.

На галузеву структуру промислового виробництва Херсона мають вплив різні економічні та природні фактори, в тому числі наявний рівень розвитку продуктивних сил, темпи зростання або занепаду виробництва, рівень забезпечення сировинними та паливно-енергетичними ресурсами, інтенсивність реалізації досягнень науки і техніки, міжнародний поділ праці, економічна інтеграція.

Територіальний поділ праці і відмінності в економічних і природних умовах в окремих регіонах України мають вплив на диференціацію структури промисловості, її формування та удосконалення.

Науково-технічний прогрес посилює динамічність зрушень у структурі промисловості. Міжгалузеві пропорції в сучасних умовах виявляють залежність від соціальних аспектів, пов'язаних з підвищенням добробуту населення, тому виробництво товарів народного споживання повинно розвиватися як пріоритетне.

Дослідженню промислового комплексу в контексті його сутності, принципів розміщення, присвячені численні наукові праці багатьох вітчизняних та закордонних вчених, серед яких слід зазначити О. Алімова, П. Алампієва, М. Бандмана, Б. Данилишина, С. Дорогунцова, В. Захарченка, М. Колосовського, М. Паламарчука, С. Покропівного, М. Чумаченка та ін.

Мета статті: вивчення особливостей соціально-економічної характеристики промислового виробництва Херсону.

Відповідно до поставленої мети статті необхідно вирішити наступні *завдання дослідження:*

- розглянути поняття і особливості промислового комплексу міста; основні аспекти його суспільно-географічного дослідження;
- визначити передумови розвитку промислового виробництва Херсону;
- охарактеризувати галузеву структуру і територіальну організацію промисловості Херсону;
- вивчити проблеми розвитку промисловості Херсону і визначити шляхи вдосконалення промислового виробництва Херсону.

Господарство Херсонської області – це розвинений аграрно-індустріальний комплекс, в складі якого багатогалузеве інтенсивне сільське господарство, потужна харчова промисловість, машинобудування, нафтопереробка, легка промисловість, будівельна індустрія, основні види транспорту.

Промисловий комплекс Херсонщини складають понад 200 підприємств, що представляють такі галузі, як машинобудування, харчова та переробна, хімічна та целюлозно-паперова, легка промисловість, електроенергетика. Однак традиційно пріоритетною вважається суднобудування.

На херсонських суднобудівних підприємствах передбачений повний виробничий цикл: від серійного будівництва суден до їх ремонту. Найбільші підприємства галузі: ПАТ «Херсонський суднобудівний завод», Херсонський державний завод «Палада», Херсонський державний завод суднового обладнання та суднової арматури «Судмаш». Сучасні судноремонтні плавучі доки, що випускаються Херсонським заводом «Палада», експортуються в багато країн світу. Унікальна технологія бескесонного зрощування корпусів доку на плаву дозволяє виготовляти блоки практично будь-яких розмірів.

Херсонщина володіє технологіями ливарного виробництва чорних і кольорових металів, переробки алюмінію. Підприємствами виготовляються будівельні металеві конструкції та вироби, радіатори та котли центрального

опалення, інструменти, кріпильні пристосування, ланцюги та пружини, дорожні знаки [1, с. 218].

Одним з основних напрямків галузі є машинобудування. У Херсонському регіоні випускаються електромашини великої потужності, спеціальне зварювальне обладнання, сільськогосподарська техніка (комбайни і трактори), грейдери і автотранспортувачі, легкі одномоторні літаки, гідротехнічні споруди, запасні частини до тепловозних дизелів, насосне обладнання та мисливські боєприпаси. У регіоні працюють підприємства з виробництва будівельних сумішей, будівельних матеріалів (цегла, газобетон) і будівельного обладнання.

Підприємства целюлозно-паперової галузі випускають фільтрувальний папір для автомобільної промисловості, а новий завод австрійської компанії «Дунапак» планує виробляти 120 мільйонів квадратних метрів високоякісної гофрокартонної продукції на рік.

Підприємства хімічної промисловості виготовляють широкий асортимент продукції, а саме: фармацевтичні препарати та матеріали, лаки і фарби, різні вироби з пластмас, пластикові вікна та двері, поліпропіленові мішки, гумотехнічні вироби та багато іншого [2, с. 48].

Специфіка регіону обумовлює той факт, що в структурі промислового комплексу найбільша питома вага припадає на харчову промисловість. Для внутрішнього ринку і на експорт підприємства регіону постачають борошно та макаронні вироби, соняшникову олію та кондитерські вироби, соки і овочеву консервацію.

При створенні великих переробних підприємств реалізується політика замкнутого циклу у виробництві – вирощування-переробка-продаж. Понад 10 років успішно працює компанія «Чумак». Це українсько-шведське підприємство - провідний виробник консервованої продукції в Україні. Якщо питома вага даної продукції, що експортується Україною, складає понад 70%, то питома вага продукції торгової марки «Чумак» оцінюється на рівні 35 – 40%. Крім овочевої консервації підприємство виробляє і експортує кетчупи, майонези, соуси, соки.

Продовжуючи свою інвестиційну діяльність, компанія «Чумак» реалізує проект з будівництва в Каховському районі Херсонської області овочесховища «Green Team» місткістю 200 тис. тонн.

Вдалих інвестиційний проект здійснено французькою компанією «Danone». З 2006 року працює завод «Данон Дніпро», на якому виробляється понад 80% української молочної продукції компанії «Danone».

Традиційно процвітає галузь виноробства. Агрофірма радгосп "Білозерський" – найбільший виробник виноматеріалів, вина, фруктових пюре. Якість білозерського вина підтверджують численні нагороди міжнародних і національних виставок, серед них 20 – золоті.

Історія коньяку «Таврія» починається з першого поселення швейцарських колоністів, в 18 столітті. Найбільше виноробне підприємство України – ПАТ «Дім марочних коньяків «Таврія» – створює коньяки з використанням вітчизняного та зарубіжного досвіду виноробства, які мають успіх не тільки в Україні, а й за її межами.

Територіальна організація промисловості Херсону потребує подальшого вдосконалення і поліпшення розвитку промисловості в цілому. Проблем тут багато. Основними є розвантаження найбільших промислових районів, де зосереджена надмірна кількість великих підприємств важкої промисловості; зрушення у розміщенні нових підприємств важкої промисловості; розміщення нових підприємств у малих і середніх містах; обмеження розвитку екологічно небезпечних підприємств у районах з надмірним забрудненням навколишнього середовища; поліпшення внутрішньої структури "старих" промислових комплексів, наприклад, створення підприємств для переробки відходів, побічної продукції[3, с. 75].

Промислове виробництво Херсону є пріоритетною галуззю національної економіки. Саме від нього залежать здійснення ключових інтересів країни, її безпека, культурний та соціальний рівень життя нації. Цей сектор створює майже половину ВВП країни та забезпечує чверть усіх зайнятих у сфері економіки робочими місцями.

Структура промислового комплексу Херсону в цілому є неефективною. Це призводить до перевитрат природних ресурсів і водночас не задовольняє основних потреб економіки. Промисловість характеризується складною територіальною організацією. Головними компонентами її територіальної структури є промислові райони.

Структурну переорієнтацію промисловості Херсону доцільно здійснювати в таких основних напрямках: удосконалення галузевої, внутрішньогалузевої та територіальної структури, забезпечення збалансованості та пропорційності розвитку промислового комплексу; модернізація і перехід на нові прогресивні технології всіх базових галузей промисловості; розвиток наукомістких галузей і виробництв.

Головними факторами розвитку виробництва є: врахування виробничо-технічних особливостей і рівня науково-технічного розвитку у певній галузі, ресурсний фактор (енерго-, матеріало-, водо-, трудо- і капіталомісткості); транспортний та споживчий фактори (визначення економічних меж рівнозначних виробничо-транспортних витрат).

Вивчення теоретичних підходів до формування промислового комплексу міста дало змогу: визначити сутність поняття, його структуру, склад та процес управління ним; з'ясувати зміни у формуванні та управлінні промисловим комплексом міста в наслідок зміни економічної формації; окреслити коло проблем, які гальмують покращення стану промисловості в сучасних умовах; обґрунтувати доцільність застосування інтеграційних моделей щодо промисловості міста; поставити питання щодо вибору найдоцільнішої інтеграційної моделі для формування та функціонування промислового комплексу міста в умовах глобалізаційного виклику.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Продуктивні сили економічних районів України / [за редакцією Б.М. Данилишина]. – К.: Нічлава, 2000. – 520 с.

2. Наумова Л.Ю. Аспекти фінансової стабілізації агропромислового комплексу України / Л. Ю. Наумова // Фінанси України. – 2012. – №9. – С. 46 – 50.
3. Жук М.В., Круль В. П. Розміщення продуктивних сил і економіка регіонів України: Підручник. – ПК: Кондор, 2006 – 296 с.